

DANMARK UNDER DEN KOLDE KRIG

Om udeladelser og deres betydning

Af Simon Valentin Mortensen

Seks linier om sovjetiske ubåde i den svenske skærgård i min anmeldelse af DIIS-rapporten har fået Frede P. Jensen til at skrive et svar på seks sider. Svaret er en grundig uddybelse af DIIS-rapportens tekst, og Frede P. Jensens svar viser, at han ikke behandler Ole Tunanders tolkning af disse episoder ukritisk. Men han erkender, at disse overvejelser af pladshensyn ikke er bragt i DIIS-rapporten. Ved at inddrage 6 siders nye argumenter og nyt materiale bekræfter Frede P. Jensens svar, at der manglede noget i den 2.400 sider lange udrednings argumentation. En mere fyldestgørende forklaring havde været på sin plads i DIIS-rapporten, fordi den i vid udstrækning forkaster den officielle udlægning i Ekeus-udredningen til fordel for Tunanders kontroversielle tolkninger.

Frede P. Jensen skriver desuden, at DIIS-rapportens påstand om, at Sovjetunionen satte sin atomslagstyrke i alarmberedskab under Able Archer øvelsen i 1983 ikke blot byggede på den afhoppede KGB-agent Oleg Gordijevskijs beretning, men også på et Special National Intelligence Estimate fra 1984. Men kilderne til grund for efterretningsskønnet er ikke fremlagt, og så længe det er uvist, om det også bygger på Oleg Gordijevskijs beretning, så beviser det intet.

Disse to punkter er imidlertid detaljer, som ikke ændrer på denne anmelders overordnede vurdering, at dele af kritikken rettet imod DIIS-rapporten har været usaglig og smålig, ligesom rapportens konklusioner er blevet fejltolket fra politisk hold. Mest graverende er den misforståelse, at DIIS-rapporten angiveligt skulle konkludere, at Sovjetunionen ikke udgjorde en militær trussel. DIIS-rapporten demonstrerer tværtimod, at den vestlige verden på grund – og ikke på trods – af sin pluralistiske karakter i det store og hele fandt det rette svar på den militære trussel, som DIIS-rapporten utvetydigt viser, at Sovjetunionen udgjorde.

Simon Valentin Mortensen, ph.d., amanuensis ved
Institut for Historie og Områdestudier,
Århus Universitet